

EGENKONTROLL FÖR JORDBRUKSFÖRETAG

VAD ÄR EGENKONTROLL?

Du som bedriver en verksamhet eller vidtar åtgärder som kan orsaka olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön omfattas av miljöbalkens krav på egenkontroll. Syftet med kontrollen är att motverka olägenheter och störningar. Det är du som verksamhetsutövare som ska visa att lagstiftningens bestämmelser följs.

Du kan med fördel samordna egenkontrollen med den egenkontroll som krävs inom t.ex. Krav och Sigill. Egenkontrollen bör vara en naturlig del av det dagliga arbetet. Genomgång av **miljöhousesyn** är en bra grund för ett egenkontrollarbete

Kontrollens innehåll

Med hjälp av egenkontrollen ska du kunna genomföra och upprätthålla lagstiftningens och myndigheters krav. Tömning av oljeavskiljare, kontroll och skötsel av reningsanläggningar, provtagning av utgående vatten och liknande är exempel på egenkontroll. Även administrativa åtgärder som utbildning av personal, fördelning av ansvaret för miljöfrågor samt att ha kemikalielistor eller avfallsstatistik ingår i egenkontrollen.

Det är lämpligt att dokumentera och sammanställa vilka kontroller och andra åtgärder som genomförs. Du skall kunna visa tillsynsmyndigheten att egenkontroll enligt lagstiftningen görs. Det är viktigt att egenkontrollen anpassas till den verksamhet som bedrivs. Tänk igenom vilka moment som behöver kontrolleras för att förebygga påverkan på människors hälsa eller miljön.

Vem omfattas av egenkontroll?

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar åtgärder som kan orsaka olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön omfattas av miljöbalkens krav att själva planera och kontrollera verksamheten. Syftet med kontrollen är att motverka sådana olägenheter och störningar (miljöbalken 26 kap. 19 §). Genom en fungerande egenkontroll ges förutsättningar för att fel på utrustning och miljörisiker upptäcks innan en skada inträffar.

Av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken framgår att egenkontroll av en miljöfarlig verksamhet är nödvändig för att uppfylla lagstiftningens krav. Förtydligande av vad som gäller för jordbrukare kan hittas i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2009:82) och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket.

De allmänna hänsynsreglerna

Kunskapskravet innebär ett krav att skaffa sig den kunskap som krävs för att veta vilken påverkan en verksamhet har på människors hälsa och på miljön och hur man kan motverka en sådan påverkan. Exempel på kunskap du kan behöva är:

- hur näringsstatusen är på dina marker genom t.ex. markkartering. Och hur du anpassar gödselgivor så att det inte ger för stort näringsläckage. På jordar med P-AL klass III och högre bör inte mer fosfor tillföras än vad som motsvarar den mängd som förs bort med grödan.
- Att du har tillräcklig lagringsvolym för stallgödsel för den lagringsid som gäller för dig (6, 8 eller 10 månader).
- Att lagringsutrymmena är utformade på ett sådant sätt att det ej kan riskera olägenheter för människors hälsa eller miljön genom läckage av lakvatten, eller problem med lukt eller flugor för närboende.
- Du ska ha kunskap om vilka vattendrag och vattenbrunnar som kan påverkas av hur du odlar din mark.

Försiktighetsprincipen innebär att skyddsåtgärder och försiktighetsmått skall vidtas redan när en risk för negativ påverkan finns. Bästa möjliga teknik ska användas. T.ex. sprida gödsel och bekämpningsmedel på ett sådant sätt att risken för påverkan på vattendrag och vattentäkter minimeras.

Lokaliseringprincipen innebär att platsen där verksamheten bedrivs ska vara lämplig ur miljösynpunkt. Vid t.ex. byggnation av nytt stall eller gödsellagring ska den placeras på den plats som ger minst risk för påverkan för människors hälsa eller miljön.

Hushållningsprincipen innebär att verksamhetsutövaren ska hushålla med råvaror och energi samt sträva efter återanvändning och återvinning.

För mer information

Tel: 054-540 00 00, miljoforvaltningen@karlstad.se

KARLSTAD.SE

TILLSTÅNDS- OCH ANMÄLNINGSPLIKTIGA VERKSAMHETER

För tillstånds- och anmälningspliktiga företag gäller även förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll (SFS 1998:901). Förordningen säger bl a att egenkontrollen ska innehålla:

- En fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret inom miljöområdet. Ansvarig person kan vara ägaren/arendatorn men han kan i sin tur delegera ansvaret för t.ex. spridning av bekämpningsmedel på en anställd som t.ex. har behörighetsutbildningen.
- Rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning och liknande för drift och kontroll hålls i gott skick så att påverkan på miljön minimeras. T.ex. bekämpningsmedelsspruta, oljeavskiljare, gödselspridare, gödsellagringsutrymmen.
- Rutiner för systematisk undersökning och bedömning av utsläpp till luft, vatten, mark eller annat som kan påverka människa eller miljö. Kan t.ex. vara upprättande av växtnärbalanser och markkartering.
- Rutiner för att anmäla driftsstörningar som kan orsaka olägenheter till tillsynsmyndigheten.
- Kemikalieförteckning med uppgifter om förbrukning, miljöegenskaper och klassificering.

Ovanstående skall dokumenteras. Saknas kemikalieförteckning, dokumenterade rutiner för kontroller eller en fastställd fördelning av miljöansvaret finns en miljö sanktionsavgift kopplad till överträdelsen.

Egenkontrollen bör även innehålla:

- En sammanställning av de miljöbestämmelser som berör verksamheten.
- Rutiner för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens.
- Rutiner för att identifiera miljörisker både vid normal drift och särskilda händelser.

Miljö sanktionsavgift

Miljö sanktionsavgift är en avgift som skall betalas om vissa bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken ej följts. För tillståndspliktiga verksamheter skall miljö sanktionsavgift tas ut om:

- fördelning av organisatoriskt ansvar inom miljöområdet inte fastställts och dokumenterats
- rutiner för kontroll av verksamheten inte dokumenterats
- kemikalieförteckning inte upprättats.

Vilka överträdelser som är förknippade med miljö sanktionsavgift (MSA) framgår av förordningen om miljö sanktionsavgifter (SFS 2012:259).

Lagstiftning

Miljöbalken (1998:808)

Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll

Naturvårdsverkets föreskrift (2000:15) om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter

Lagtexter finns på notisum.se

Mer information

Miljöförvaltningen
karlstad.se/miljoskydd

För mer information

Tel: 054-540 00 00, miljoforvaltningen@karlstad.se

KARLSTAD.SE